U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **K. Y.**, zastoupen advokátem JUDr. Matějem Šedivým, Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 12. 2023, čj. OAM-969/ZA-ZA11-ZA22-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2024, čj. 19 Az 1/2024-41,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je občan Uzbekistánu. V červenci loňského roku požádal v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo mu mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem neudělilo. Následně se žalobce obrátil na městský soud, který zamítl jeho žalobu.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření ministerstva

Kasační stížnost

[2] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (nyní stěžovatel) kasační stížnost.

[3] Stěžovatel je přesvědčen, že mu měl být udělen humanitární azyl. Ačkoliv se v Uzbekistánu nedostal do přímého konfliktu se státní mocí, ministerstvo mělo jeho žádosti vyhovět z důvodu neřešitelné životní situace, kdy pro nedostatek příležitostí není schopen zajistit si obživu v domovském státě, který nenabízí ochranu lidských práv ani demokratickou možnost uplatňování politických práv a svobod. Naopak na území České republiky má stěžovatel vytvořeno sociální i kulturní zázemí a je schopen zde dosahovat příjmu, ze kterého kryje životní náklady rodiny žijící v Uzbekistánu.

[4] Dále stěžovatel namítl, že se městský soud nezabýval jeho námitkou ohledně neaktuálnosti podkladů o situaci v Uzbekistánu, ze kterých ministerstvo při posouzení jeho žádosti vycházelo. Konečně má stěžovatel za to, že ministerstvo nemůže čerpat z podkladů

pořízených v loňském a předloňském roce, navíc pořízených samotným ministerstvem. Ministerstvo má hodnotit situaci v domovském státu žadatele z pořízených zdrojů, nikoli si je samo vytvářet.

Vyjádření ministerstva

[5] Ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti. V průběhu řízení bylo objasněno, že důvodem stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl spor, který měl stěžovatel ohledně koupě automobilu. Z informací poskytnutých stěžovatelem nevyplývá, že by jeho problémy ve vlasti měly jakoukoliv spojitost s azylově relevantními důvody. Na stěžovatele bylo podáno trestní oznámení, to však souviselo se zmíněným sporem kolem automobilu. Stěžovatel nevyjádřil žádnou obavu, že by mohl být vystaven mučení nebo špatnému zacházení. Když byl dotázán, čeho se obává v případě návratu do vlasti, uvedl, že se bojí výhrůžek ze strany muže, se kterým má spor o automobil. Uvedl sice, že mu pro napadení hrozí vězení, to ale samo o sobě neznamená, že by musel být vystaven mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Ministerstvo opakovaně upozorňuje, že azyl je naprosto specifickým institutem mezinárodněprávní ochrany, který slouží k ochraně osob před porušováním jejich nejzákladnějších lidských práv, nikoliv k legalizaci pobytu v České republice. Pro tyto účely mohou cizinci využívat některý z institutů zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy zájmy (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12).

[7] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[8] NSS se nejprve zabýval stěžovatelovou námitkou, podle které ministerstvo při svém rozhodování vycházelo ze zastaralých a pouze vlastních podkladů o situaci v Uzbekistánu. Městský soud se touto námitkou podle stěžovatele nedostatečně zabýval, resp. ji nesprávně neshledal důvodnou.

[9] Předně NSS vyvrací stěžovatelovo tvrzení, že by se městský soud touto námitkou nezabýval. Městský soud se touto námitkou zabýval v bodě 22 svého rozsudku. Zde městský soud jednak posoudil všechny podklady, ze kterých ministerstvo při posouzení věci vyšlo (Freedom House: Svoboda ve světě 2023 – Uzbekistán ze dne 28. 6. 2023, Informace OAMP: Uzbekistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi – Vybrané otázky o oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 3. 3. 2023, Informace MZV ČR: Uzbekistán – Činnost policie ve vztahu k ochraně práv občanů, Činnost úřadu ombudsmana ze dne 24. 5. 2022), dále městský soud upozornil na značnou obecnost stěžovatelovy žalobní námitky, ve které stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti zpochybňující podklady a neuvedl, které informace a z jakých důvodů snad považoval za nesprávné, neúplné či neaktuální. S mírou odpovídající obecnosti stěžovatelovy žalobní argumentace poté městský soud uzavřel, že použité podklady splnily kritéria, která jsou vyžadována správními soudy.

[10] Takovému posouzení nemá NSS co vytknout. I podle NSS splňují použité podklady všechna kritéria, která jsou na ně kladena. Podklady, ze kterých ministerstvo vyšlo, byly zejména dostatečně aktuální (ministerstvo rozhodovalo o stěžovatelově žádosti v roce 2023 a využilo informace z tohoto roku, resp. roku 2022), dále ministerstvo použilo větší počet relevantních zdrojů a z těchto zdrojů předložilo ucelený obraz o situaci v Uzbekistánu. Městský soud navíc správně upozornil, že stěžovatel nesnesl žádnou konkrétní argumentaci, omezil se pouze na značně obecná tvrzení o nedostatečnosti podkladů, aniž však svou námitku blíže rozvedl a reagoval na konkrétní posouzení věci ministerstvem.

[11] Přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani námitka, podle které ministerstvo nesmí vycházet z vlastních podkladů. Naopak, u ministerstva jako správního orgánu odpovědného za posuzování žádostí o udělení mezinárodní ochrany je logické a účelné, aby si samo opatřovalo informace o situaci v domovských státech azylových žadatelů. Navíc není ani pravda, že by ministerstvo vyšlo pouze ze svých vlastních podkladů. Z výčtu použitých podkladů je zřejmé, že ministerstvo vyšlo i ze zprávy Freedom House (americké nevládní neziskové organizace) a podkladů Ministerstva zahraničních věcí. Zprávu vytvořenou svou vlastní činností tedy ministerstvo vhodně doplnilo dalšími podklady, které se v podstatných informacích o Uzbekistánu shodovaly a poskytly ministerstvu pro posouzení stěžovatelovy žádosti dostatečnou oporu. NSS tak ani zde, stejně jako u předchozí námitky, nezjistil zásadní pochybení zakládající přijatelnost kasační stížnosti.

[12] Dále se NSS zabýval druhou stěžovatelovou námitkou, podle které mu mělo ministerstvo udělit humanitární azyl z důvodu neřešitelné situace v Uzbekistánu.

[13] I touto námitkou se zabýval již městský soud – konkrétně v bodech 26 a 27 svého rozsudku. Zde městský soud nejprve správně odkázal na přiléhavou judikaturu NSS, podle které humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu představuje jakousi zbytkovou možnost ministerstva udělit azyl i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z možností předpokládaných taxativními výčty § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout (srov. např. již rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004 - 55). Na udělení této formy mezinárodní ochrany není právní nárok (srov. např. usnesení NSS ze dne 18. 9. 2015, čj. 2 Azs 194/2015 - 28, či rozsudky NSS ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003 - 38, ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 - 48, nebo ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004 - 55). Mezi obvyklé důvody udělování humanitárního azylu patří například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (již cit. rozsudek 2 Azs 8/2004 - 55).

[14] Již ministerstvo ve svém rozhodnutí vysvětlilo, proč stěžovatelova situace a jím uváděné skutečnosti nemohou odůvodnit udělení humanitárního azylu. Ministerstvo shrnulo, že ze stěžovatelovy výpovědi nevyplynul žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, jak vyžaduje § 14 zákona o azylu. Stěžovatel je dospělý, zdravý, plně právně způsobilý, je schopen si zajistit prostředky na své životní potřeby prací. Žádné důvody hodné zvláštního zřetele nebyly shledány. Tyto úvahy zcela odpovídají ustálené judikatuře NSS (viz např. usnesení ze dne 10. 3. 2021, čj. 4 Azs 320/2020 - 36, bod 12). Ministerstvo zohlednilo všechny relevantní skutečnosti posuzované věci a nic podstatného neopominulo; nic nenasvědčuje ani překročení mezí správního uvážení, ani jeho zneužití.

[15] Závěrem NSS dodává, že důvodem stěžovatelova odchodu z Uzbekistánu byl spor o převod vlastnického práva k automobilu, který si stěžovatel zakoupil a splácel. Spor vyústil v potyčku, při níž stěžovatel napadl třetí osobu; kvůli tomu je stěžovatel možná (s jistotou to neví) v Uzbekistánu trestně stíhán. Ministerstvo jeho situaci dostatečně a srozumitelně posoudilo a nyní i NSS potvrzuje jeho závěr, že stěžovatel nesplňuje žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, jak vyžaduje § 14 zákona o azylu (viz usnesení 4 Azs 320/2020 - 36, bod 12, či rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2003, čj. 4 Azs 31/2003 - 64).

IV. Závěr a náklady řízení

[16] V této věci tedy nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně. Městský soud ani nepochybil při posouzení věci. NSS proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51–53). Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ministerstvu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly (§ 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. srpna 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu